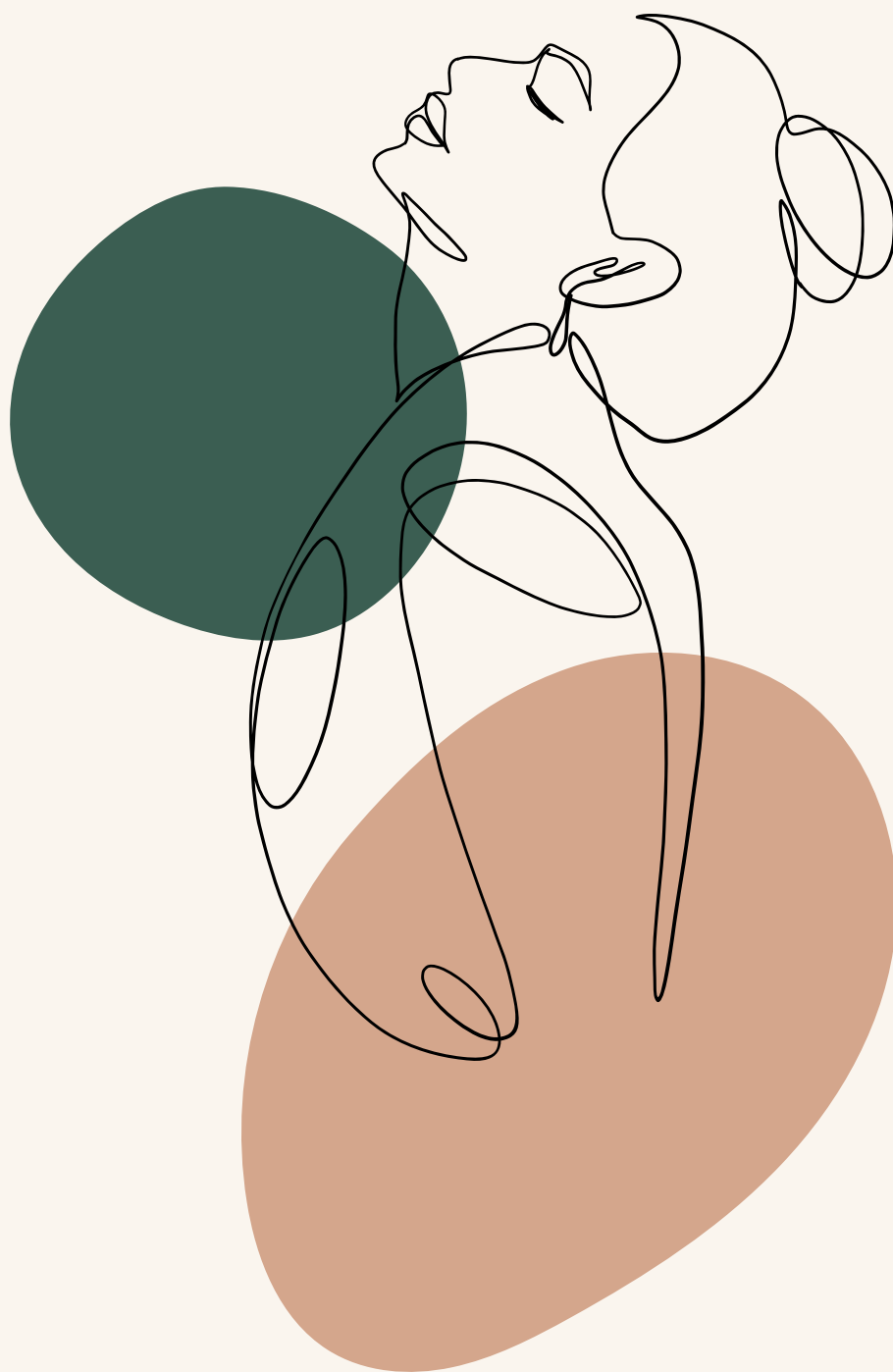

Sammen og samlet

Digtsamling af Kvindegruppen

FORORD

*Poesi er altid per definition 'om' noget,
som ikke kan benævnes direkte, kun hentydes til.
Man bør ikke være bange for at gå et skridt videre
og referere til den gamle talemåde,
at musikken kommer ind, der hvor ordene fejler
- Slavoj Žižek, 'Vold', 2008*

I dette hæfte kan du læse 12 digte om vold og modstand.
Digtene er skrevet af kvinder, der har levet med vold fra sin partner.

Det er ofte rigtig svært at beskrive vold, særligt den psykiske vold.
Lige så svært kan det være at beskrive den ofte indre og subtile modstand
man har haft undervejs. Den slags modstand, der sker i ens tanker,
mærkninger og dialoger med sig selv, eller som små næsten usynlige udtryk.

På et gruppeforløb, fandt kvinderne en genkendelse i hinanden, et fællesskab
og en stemme, så de kunne sige noget – om volden og om deres egen modstand.

Kvinderne håber at digtene kan hjælpe os til at fornemme volden
og synliggøre deres modstand.

Gruppeforløbet var arrangeret og afholdt af Foreningen Institut Mod Vold
og støttet økonomisk af Velliv foreningen.

Kunstner og digter Lisa Skora har poetiseret kvindernes ord.

Tak til jer.

Sara Svane, Foreningen Institut Mod Vold

SIDE 4	BRUDEVALSEN
SIDE 8	PLAN
SIDE 12	LIVMODER
SIDE 15	GRÆSKAR
SIDE 16s	KLODSMAJOR
SIDE 19	MINE PIGER / NØGLER
SIDE 23	KØREANGST
SIDE 26	SKYGGER & LYS
SIDE 28	DYKKEREN
SIDE 29	DE HVIDE MÆND I ESBJERG
SIDE 32	KAFFE
SIDE 33	NØGLER

Brudevalsen

Han bliver mere og mere fuld
Hun har kun sine øjne på ham
hans bevægelser
hans øjne

Lørdag i oktober
Lige efter brudevalsen

Han tager fat i hendes bror
-Nu skal vi ned på værelset,
siger hun til ham
Han skubber hende
ned på brostenene

Lørdag i oktober
Lige efter brudevalsen

Han ville ned til fælles-morgenmaden
Hun havde sagt at han ikke skulle komme
Hun skyndte sig hjem
hentede børnene
pakkede nogle ting

De var ved hendes forældre
Han er i huset

Lørdag i oktober
Lige efter brudevalsen

Du har brug for hjælp
-Jeg er voldsudøver,
siger han til hende
-Jeg har skubbet dig og det må man ikke
Hun tog et 3 timers møde på et krisecenter
Det er langt over hendes grænse
Hun vil ikke have at børnene skal opleve mere

Lørdag i oktober
Lige efter brudevalsen

Hun begyndte at skrive dagbog
Han gjorde hende til problemet
"Du må tage dig sammen og komme videre"
Han tog på arbejde
Hun skrev i sin dagbog
Han tvang vores søn til at sidde ved bordet
"Tror du ikke også at mor har en anden mand?"

Lørdag i oktober
Lige efter brudevalsen

Fredag i februar
Huset var tomt
Hun vidste han havde fri
Han tog ikke telefonen
Hun hentede børnene selv
Kom hjem
En lampe var faldet ned i deres skænk

Lørdag i oktober
Lige efter brudevalsen

SMS

-Jeg er taget på Mandecentret

Hun følte sig fuldstændig magtesløs

-Hvorfor helvede er du taget på Mandecentret, når det er mig det går ud over

Han boede der i 12 dage

Efter 2 dage sov mit barn igennem

Min søn kaldte altid på mig "Mooooor"

-Hun kommer ikke,

sagde han

Men det gjorde hun

Da han flyttede på Mandecentret

Hendes egen krop fik også lige pludselig søvn

Ro

Lørdag i oktober

Lige efter brudevalsen

De spørger om hun vil komme til et møde
møde på Mandecentret

Han vil have samvær

Forstanderen, 4 personaler

-Der er noget, der ikke hænger sammen

Du trækker ikke en mine,

sagde de til ham

Hun græd frustreret

-Hvorfor er du taget herved?

Hun gik op i at han skulle med hjem

Han sagde

-Jeg vil gerne have, at du kører mig på psyk

-Stop

-Du skal med hjem

Vi er din familie,

sagde hun

Han kan da ikke bare forlade sin familie

Lørdag i oktober

Lige efter brudevalsen

Du skal bare have noget hjælp

-Vi er jo lige blevet gift

-Vi har jo lige fået børn

Hun håbede på, at han kunne se, at der var noget at kæmpe for

Hun ringede til Mandecentret

Hun ville tage på krisecenter

Forstanderen sagde

-Var du min datter, kan det kun gå for langsomt

Lørdag i oktober

Lige efter brudevalsen

Plan

Vi spiste aftensmad
Min datter fortæller noget fra skolen
-Hvorfor skal du altid være klassens klovn,
sagde han til hende
Man skal være ordentlig
Klog og få gode karakterer

Vi spiste altid sammen
"Den rigtige familie"
Morgenmad og Aftensmad

Hvis jeg skulle gå
skulle jeg sige det nogle dage før
-Ellers stak jeg af fra ham,
sagde han

Så skulle jeg sørge for at alting var parat om aftenen
-Det var ikke nødvendigt at jeg skulle møde tidligere
med den løn de gav mig på kommunen,
mente han

Heldigvis havde jeg min plan

De seneste år
Jeg vidste at jeg ville skilles
Jeg læste
-Det går ud over os
Du forsømmer dine børn,
sagde han

Så i lang tid mødte jeg på arbejde fra 8-15.15
Jeg læste kun efter aftensmaden
for at det ikke gik ud over nogen
Han holdt øje med hvad jeg lavede

-Du må have for god tid, når du kan lave alt muligt andet
-Der er ikke noget at sige til at du får dårlige karakterer,
når du sidder og læser sms'er,
sagde han
-Jeg har et krævende arbejde
mit hoved har brug for at slappe af engang imellem,
sagde jeg
-Så kan det være du skal lade være med at læse,
sagde han

Jeg kunne godt have tænkt mig at han sagde

-Så hjælper jeg dig og tager over
Når den ene er presset, hjælper den anden.
Sådan ville jeg ønske det var
-Du bruger skolen til at køre på frihjul,
sagde han

Heldigvis havde jeg min plan

Jeg blev helt udkørt
Læge, henvisning til psykolog
Depression
Jeg tror måske bare jeg var overbelastet

Han sagde
-Psykolog! Sådan en koldbøttefabrik
Når jeg kom med regningen
382,50 kr.

Han flippede helt ud
Snakkede ikke til mig i 14 dage

Heldigvis havde jeg Min plan

Der er kun 1 år til jeg er færdig med at læse
Jeg vil skilles
Jeg vidste i 8 år at jeg ville skilles
Det hjalp at vide, at det ville slutte en dag
Jeg kunne leve lidt på hans
"Du er dronning" opslag om mig på Facebook
Jeg tænkte, at han måtte have en anden

det var mærkeligt med hans dronning-opslag om mig på Facebook
men jeg turde ikke spørge ham direkte
Så ville is-perioden komme

Heldigvis havde jeg min plan

En dag siger jeg til ham
-Vi kan ikke bo sammen mere
-Det kan ikke passe,
sagde han
Jeg gik i cykelkælderens for at hente min cykel
Så stod han der
Helt sorte øjne

-Hvis du nogensinde vil skilles fra mig
vil jeg gøre dit liv til et helvede,
sagde han

Med alt det andet, så vidste jeg, at det ville han
Jeg tænkte
-Jeg må have en lejlighed og jeg talte med en bank
En psykolog sagde

-Det må I tage en snak om

-Nej, så får man en på lampen!

Men jeg kan huske at jeg tænkte

-At jeg var sådan en man ikke kunne tage en snak med

Heldigvis havde jeg min plan

Livmoder

Overrumplet

Noget der fylder det hele

Da jeg mødte ham, var jeg egentlig ikke interesseret i ham

Han trådte ind

Massiv

Han trådte aldrig ud et øjeblik

Det hele buldrede afsted

Jeg blev ukritisk

Jeg buldrede med

Han fortalte mig hvad jeg altid havde drømt om

Det vidste jeg ikke

Giftes

Kunne ikke følge med

Flyttede

Gravid

Vi lavede et stort teater

Det hele buldrede

Han skubber sig ind i min livmoder

Han var over mig hele tiden

Kunne ikke vende mig om, uden han var der

Så kun ham

-Du er sådan, og sådan, og sådan...

Talestrøm

Et haglgevær

Min krop gav op

Mit sind gav op

Angsten
PTSD i nærheden af ham
Når han åbnede munden
Jeg begyndte at ryste
Angstanfald

Han borer sig ind i min livmoder

Trangen til at skubbe ham væk
Hans hus
Langt væk
Ikke min egen økonomi
Da jeg kom væk fra ham
Aldrig mere gourmetkaffe
Han var jaloux på sin egen søn
Han kunne ikke holde ud at jeg var omsorgsfuld
Han var besat af at komme ind i mig
-Du er farveløs
-En dårlig mor
-Duer ikke til noget
-Ingen kan lide dig

Skreg og spyttede han mens han tog førersædet i min livmoder

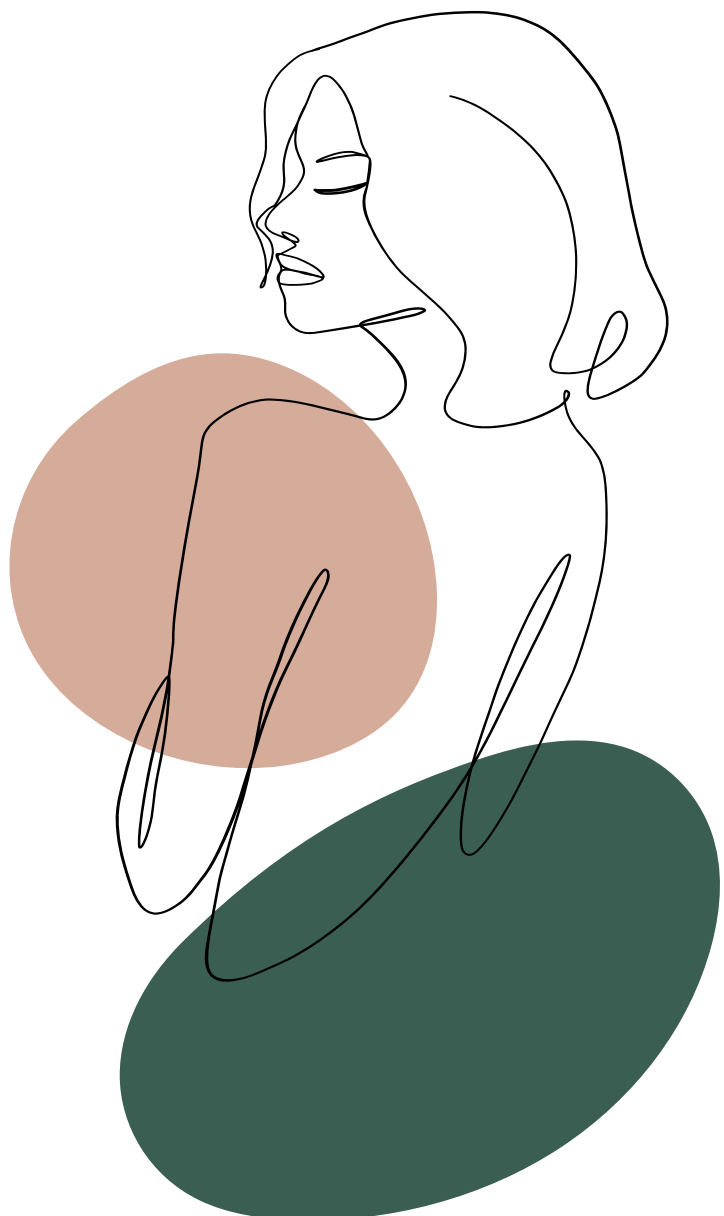
Han tog fejl
Jeg kunne mærke min empati
Jeg mærkede noget

Sammen med ham mærkede jeg ikke noget
Tom – sammen med ham
Mine piger
Han var rædsom jaloux
Han sagde nogle grimme ting til mine piger

-Mors lille søn

-Du udsætter ham for Stockholm Syndromet, sagde han
Han sygeliggjorte min omsorg
for min lille søn

Mens han tog livtag med min livmoder

Græskar

Mit vindue på Samsø
Jeg prøvede for alt i verden
En kreativ verden
Fantasifuld
Min søn
Skære græskar midt i kaos
Jeg holdt fast i traditioner
Mit lille oprør
Han
"Latterlige traditioner"

Latterlige Græskar

Det holdt hårdt
Jeg prøvede at finde rum
Normalen
Madpakken
Mig der hentede
Sport
De rytmiske ting
Omsorgen
Tegne sammen

Vi skar græskar

Men det nyttede
Jeg nærede ham faktisk-min søn
Det har været slut nu i 2 år

Vi kan godt lide græskar

Klodsmajor

Klodsmajor

Han har taget en klods ud for hver hændelse

Jeg har prøvet at sætte en tændstik ind

Holde fast i mig selv

Blive stående

I 16 år spillede han Klodsmajor

Jeg blev mødt af mennesker der havde forestillinger om os som familie

Ikke fleksible blikke

De

De satte røde lamper op

Vi var unormale

De vidste ikke hvad de skulle stille op

De lagde ansvaret

Det var et for stort ansvar at lægge over på os

Jeg mærker en sorg

Ikke at blive grebet

At føle sig forkert

At blive udstillet

Ikke at have en stemme

Den position de gav os, gav de os ikke mulighed for at komme ud af

Jeg stillede spørgsmål til de underretninger de skrev

Det var hårde blikke
Jeg prøvede at skubbe til de blikke
-Det er sådan vi ser dig,
sagde de
Det var svaret
Ikke mere, ingen forklaring
Jeg tænkte
-Nå, måske
Men det gav ikke rigtig mening

De beskrev
-Mor er ligeglad
-Mor reagerer ikke
Min søn som-et rovdyr, der udser sig sit bytte
Min søn er 3 år gammel

Ingen forklaringer på, at det var normale reaktioner på volden og det hele
Vi blev gjort til den familie man skulle skærmes fra
Vi overlevede på kærligheden til hinanden
Vores sprog til hinanden
Jeg fortalte min børn hvordan jeg oplevede dem som mennesker

-Du skal opdrage,
sagde de
De fortalte mig hvordan jeg skulle opdrage
-Du skal sætte dig i respekt
-Hvis du ikke mener det, hvordan skal dine børn så kunne forstå det

Mente de

Vi blev ikke grebet i volden
Vi blev vist mørket

De skulle have vist os lyset
Jeg føler mig efterladt i mørket
Jeg sejler
De skulle have undervist mig i hvad vold er
hvordan man kan reagere på volden

De blev ved med at sige
-der må være sket noget mere
-der må være noget du holder tilbage
-siden dine børn reagerer sådan

Jeg vil have min mildhed tilbage

Mine Piger

Allerede da jeg mødte ham
Jeg ville gerne have børn
Helst dagen efter

De blev lavet 'kunstigt'
ligesom alt det andet
Jeg kunne være alene om det
Jeg og en kop
Han gik ikke op i det
Hormoner
Sprøjter
Han sagde
-Rigtige mænd får drenge

-Det må jo betyde at du ikke er en rigtig mand,
undlod jeg at sige

Vi fik 2 piger

no.1
Han havde 2 ugers barsel
Det passede lige med VM i fodbold
Når min mor var der, tog han over
Lige der
Han lavede mad når vi havde gæster
Jeg lavede mad alle de andre dage
Omverdenen skulle se

Jeg er en rigtig far

no.2

Vi skulle selv betale

Han sagde

-De penge har vi ikke

men Jeg havde nogle penge

Jeg vidste hun var den sidste jeg skulle have

Jeg ville skilles

Han fik mig overbevist om at jeg ikke kunne klare det alene

En rigtig far, vi har to piger

Han interesserer sig for

-Hvad laver hans far?

-Hvor bor de henne?

Omverdenen

-Du er egentlig heller ikke selv ud af en fin familie,

undlod jeg at sige

Han var den kloge

Nogle tænkte

Det siger han nok for sjov

Det gjorde han ikke

Han mente det

En far

Pigerne og jeg

skulle være dygtige

Graviditetskiloene skulle af

-Du kan ikke
Jeg ville vise ham at jeg kunne
Han sagde tit
-Du er tyk

Jeg sagde
-Jeg vejer stadig det samme
Han sagde
-Det er noget fis at sige

En far, mine to piger

/Nøgler

Nøglerne til Mit hus
En drøm
Et hus til mig og mine piger
Det vigtigste
Alle dem vi kan lide
skal kunne komme i vores hus
I vores hus
Alle måtte komme

Han sagde ikke 'Hej'
Han sad på sit værelse
Han havde et særlig vigtigt arbejde

At have besøg af nogen
I 10 år sammen med ham

Flov over vores hus
I mange år vidste jeg
at jeg ikke ville blive boende
så jeg ville ikke gøre noget ved det
Jeg hagede mig fast i billedet af mit eget hus

Det blev et ensomt hus

Jeg kan gøre hvad jeg vil
Høre Sinead O'Connor
Men når man vil have andre
og de ikke er der
Kan man alligevel ikke gøre hvad man vil

I et ensomt hus uden mine piger

no. 2 har fået arbejde i Tivoli
Hendes far sidder derhjemme og bestemmer
Men Jeg har købt årskort til Tivoli

Mine piger....

Køreangst

Kroatien

Vi var på ferie

Jeg var i sjette graviditetsmåned

Spildte balsamico på det hvide marmorgulv

Han ville ikke hjælpe mig med at hente noget jeg kunne gøre det rent med

Skulle jeg ud på en cykel i mørket?

Jeg var gravid

Jeg kunne godt mærke at det var forkert

så jeg bad ham hjælpe mig

Det ville han ikke

Jeg skulle ud på en cykel i mørket

Jeg var gravid

Bilen

Jeg var bange for at køre i bil – Han havde ikke kørekort

Han tvang mig til at leje en bil

Jeg har køreangst

Det ved han godt, men det ville han alligevel

Jeg gik med til det for at undgå problemer

Jeg var bange for motorvejen, så jeg kørte i bjergene

Han grinede ad mig

Han kritiserede min kørsel

Jeg har køreangst

-Når vi kommer hjem til lejligheden, så parkerer jeg bilen

-Jeg vil ikke køre i byen,

sagde jeg

-Sikke noget pjat

-Nu har vi jo lejet den bil,

sagde han

Han ville have, at jeg kørte ham til et fodboldstadion

Det ville jeg ikke

Jeg har køreangst

Han blev vred-Det er spild af penge!

Han forlod lejligheden.

Han forlod mig

Jeg forsøgte at få fat på ham

Han var ukontaktbar hele dagen

Jeg var alene

Langt fra lufthavnen

Jeg var gravid

Vi skulle jo hjem..

Hvordan..

Kom han tilbage?

Jeg har Køreangst

Jeg tog ind til byen

Spiste noget mad

Prøvede at få det bedste ud af dagen

Pludselig kom han gående forbi mig
Han lod som om han ikke så mig
-Underligt, han så mig,
tænkte jeg

Men ikke min køreangst

Senere

-Det giver ikke mening at du ikke vil køre bilen, når vi har lejet den
-Nu snakker vi ikke mere om det,
sagde han
-Glemmt!

Han var i godt humør

Jeg sagde ikke mere om det, for så ville han starte igen

Jeg pakkede det væk

Prøvede at være i godt humør

Jeg skulle køre 5 timer til lufthavnen

Han sad med høretelefoner i hele vejen

Jeg skulle tisse

Jeg tissede i grøftekanten

Han lavede grin med mig

Jeg sagde ikke noget

køreangst!

Skygger & Lys

Han trak mig ind i skyggen
Halv kold
Halv varm
Altid store kontraster
Altid en bagside
En modpol
Kunne aldrig være godt uden at være skidt
Følte at jeg halvt druknede
Med en hånd på kanten

Kunne jeg bare drukne

I helvede og paradys på samme tid
Mørket fyldte så meget
Jeg kunne ikke handle
Låst fast i mørket
Ingen plads til lys
Kunne ikke se
Der var mørke når der var lys
Jeg kunne ikke tillade mig at glæde mig over lyset
Min måde at være menneske på
At mærke mig selv

Kunne jeg bare drukne

Han trak mig hele tiden over i mørket
Væk fra mig selv
"Du er ikke nok i dig selv"
Jeg forsøgte at nære lyset i mine børn

Blidhed

Nærhed

Kærlighed

Ord

Beskyttelse fra mørket

Vi kunne forsvinde ind i vores eget lys

Det er blevet sværere

Vi er lige flyttet

Kaos

Men jeg mærker at der bliver plads til lyset igen

Dykkeren

Jeg forsøgte at udforske mig selv
Skabe mod til at komme væk
Jeg brugte mennesker omkring mig
Snakke
For at få øje på det
Hvad det var

Jeg samlede sammen til vores nye hjem
Jeg trodsede ham selvom der blev ballade
Jeg tog i byen med veninder
Brugte tiden med mig selv
Blev rebel
Jeg vidste at jeg ville få hug for det
Men jeg kunne mærke mig selv mere
Det holdte mig på stien til det liv jeg gerne ville

De Hvide Mænd i Esbjerg

Hans familie bor i Esbjerg
Vi havde lejet en lejlighed
Han havde stillet betingelsen
Vi skulle bo i Esbjerg en gang om måneden
Ham, mig og vores søn

Vores søn var knapt 1 år
Jeg havde på forhånd prøvet at lave en tidsplan
for at kunne holde ud at være i det
Havde gjort det lidt bag om ryggen på ham
Han ville ikke have tilladt det

Jeg ville skåne min søn – skåne mig selv
Så vi tog rejsen mod

De Hvide mænd i Esbjerg

Jeg rejser mig fra sengen
-Nu skal jeg åbne døren
-Nu skal jeg tale med ham om tidsplanen
-Jeg skal nok få ham til at lytte
-Jeg skal bare tale med ham
Stille og roligt – kærligt

Jeg putter en masse skjold på,
for jeg er egentlig godt klar over, at man ikke kan tale med ham
Jeg åbner døren ud til køkkenet
Han sidder der
Han drikker øl
Han har høretelefoner på

Han er som skyggen af

En af De hvide mænd i Esbjerg

Jeg kan se på ham, at han allerede er vred på mig

Jeg tænkte -Åh, jeg gjorde noget forkert

-Vil du tage høretelefonerne af?

Jeg begyndte at fortælle om tidsplanen

-For at passe på vores søn, har jeg...

Han blev rasende

Han tog fat i mig

Han hamrede mig ind i væggen

Med kraftfuldhed som

De 3 hvide mænd i Esbjerg

Jeg blev bange

Jeg skreg

Jeg løb ud på gangen

Jeg råbte om hjælp

Så kom jeg i tanke om min søn

Jeg går ind på værelse for at sikre mig, at min søn stadig sover

Jeg ved hvor bange han kan blive af de vredesudbrud

Han sover

Jeg tager min telefon og går ud på altanen og ringer til Aarhus Krisecenter

Jeg vil ikke vække min søn nu og gøre det kaotisk for ham

Jeg vil undgå at han møder en af

De Hvide mænd i Esbjerg

Han har taget høretelefoner på igen og drikker videre som om intet er sket
Jeg ringer til hans søster

Nu er det slut
Jeg tager på det krisecenter
Hun tager ikke telefonen
Hvis jeg sagde det til hende,
ville hun komme og hjælpe os med at sætte den definitive grænse

Hun havde et moralsk kompas,
tænkte jeg
Hun har styrken som

De hvide mænd i Esbjerg

Han kom pludselig ud på altanen til mig
-Nu vil jeg have hjælp
-Der er noget galt i mit hoved
Han krammer min hånd hårdt og længe
Jeg troede på ham
Jeg tilgav ham rigtig mange ting i det øjeblik

Afstemning af Min virkelighed
Noget der gav slip der
Jeg tror stadig noget ville give slip i mig
hvis han sagde det i dag og mente det
Kort Afstemning af min virkelighed
Den aften før vi besøgte

De hvide mænd i Esbjerg

Kaffe

Kaffe var bindeleddet
Det var det vi mødtes om
Selv til det sidste
Morgenkaffen inde i sengen

Han lavede altid kaffe til os
Hold kæft vi drak meget kaffe

Når han drak alkohol, kom en indre dæmon op i ham
Når det gik galt
Jeg var bange for ham
Et lille barn i fosterstilling
Jeg skulle passe på
Jeg drak ingen alkohol til sidst
-Hvornår kammede det over?
Jalousi
Han talte grimt
Alt skyld kom på mig

-Dengang
Nå ja, vi kan alle have moralske tømmermænd
-I dag
Det var de første tegn på hans indre verden jeg så
Det vil jeg kalde det

Han lavede altid kaffe til os
Hold kæft vi drak meget kaffe

Nøgler

Når han blev vred
Han tog nøglerne
Vi kunne høre nøglerne blive taget
Og så kørte han
2 skrigende børn
Jeg måtte forsikre dem om, at han kom tilbage
Når han var kørt fik vi altid ro på
Jeg sagde
-Far har lige brug for at køre

-Mor hvem skal hjælpe far nu,
sagde min søn
Jeg har aldrig fået et 'Undskyld'

Han gjorde som om der ikke var noget
Eller
-Næste gang skal du nok lade være med at ignorere mig,
kunne han sige
Så havde jeg børnene
Så havde jeg kaffen

Jeg kunne invitere ham til at få ro på
Med kaffen
Jeg havde en kop kaffe klar
Vi gjorde noget rart
En snert af ham ved kaffen
Altid kaffe

Hold kæft vi drak meget kaffe

Jeg havde en lang periode hvor jeg ikke drak kaffe
At male det selv – og stempel
Ikke en del af min hverdag mere
Jeg kan slet ikke holde det ud
Nu laver jeg kaffe på en maskine
Børnene er en del af det på en rar måde nu

Når han blev vred
Han tog nøglerne
Vi kunne høre nøglerne blive taget

Varmen var midlertidig
Der var altid et men
-Nu skal du, ellers...

Altid en trussel hængende over os alle
Jeg gik med til at være sammen med ham på et vilkår
Hans vilkår var at jeg skulle blive bedre til at kommunikere

Så Han lavede altid kaffe til os
Hold kæft vi drak meget kaffe

Min datter hang på mig hele tiden
Min søn hang på den anden side

Varmen i kroppen
Det har ikke forandret sig
Ingen mor-pause
De vil have mig mere end jeg kan have mig selv

Jeg var ikke altid mig

Jeg var den døde mor
Varmen i kroppen var der
Det var deres reneste sikkerhed
Deres mod på livet fik de gennem varmen fra min krop
Heldigvis fik han et job, hvor jeg vidste at han kom sent hjem
Det blev en sikkerhed for os alle

Kaffe og nøgler

www.institutmodvold.dk